

Article Info/Makale Bilgisi

✓Received/Geliş: 01.02.2024 ✓Accepted/Kabul: 01.04.2024

DOI:10.30794/pausbed.1430277

Research Article/Araştırma Makalesi

Özer Taniyan, R. (2024). "Üstüncü Beyaz İngilizliğin Zenofobik Yansıması: Beyaz Cadı Avı", *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 62, Denizli, ss. 273-281.

ÜSTÜNCÜ BEYAZ İNGİLİZLİĞİN ZENOFOBİK YANSIMASI: BEYAZ CADİ AVI

Reyhan ÖZER TANİYAN*

Öz

Kendinden olmayandan korkma ve nefret etme içgüdüleri taşıyan zenofobi terimi toplumların ve insanların sınırlarını belirlemede ve sınır koymada oldukça etkin bir araç haline gelmiştir. Bu ayrımcı ve yaftalayıcı tutum kendine en çok sömürgecilik, sömürgecilik sonrası ve de kültürel çalışmalarda yer bulmaktadır. Bu alanların edebi eserlerinde örtülü ya da açık bir şekilde kendini gösteren zenofobik tutum günümüz eserlerinde sıkça görülmektedir. Özellikle, göç, göçmenlik ve savaşlar bu durumu daha da körüklemiş ve bir devletin, ırkına ya da milletin diğerine karşı üstünlüğünden doğan nefret olarak eserlerde resmedilmeye başlamıştır. İngiliz milliyetçiliği ve yabancıardan nefret eden¹ (zenofobik) söylem, geçmişinde göçmenlik barındıran tüm yazarlar için yeniden kurgu konusu haline gelmiştir. Bu bağlamda, Nijerya asıllı İngiliz yazar Helen Oyeyemi'nin zenofobik söylemi beyaz İngiliz ol(a)mama ile birleştirdiği eseri Beyaz Cadı Avı (White is for Witching) bu çalışmanın ana amacı olup eleştirel beyaz çalışmaları çerçevesinde ele alınarak beyaz İngilizlik söylemi tartışılacaktır.

Anahtar kelimeler: *Helen oyeyemi, Zenofobi, Eleştirel beyazlık çalışmaları, Beyaz cadı avı.*

XENOPHOBIC REFLECTION OF WHITE ENGLISH SUPREMACY: WHITE IS FOR WITCHING

Abstract

The term xenophobia, which carries instincts of fear and hatred of what is not oneself, has become a very effective tool in determining and setting boundaries of societies and people. This discriminatory and stigmatizing attitude finds its place mostly in colonial, post-colonial and cultural studies. The xenophobic attitude, which manifests itself implicitly or explicitly in the literary works of these fields, is frequently seen in today's works. In particular, migration, immigration and wars further fueled this situation and began to be depicted in works as hatred arising from the superiority of one state, race or nation over another. British nationalism and foreigner-hating discourse have become the subject of re-fiction for all writers who have an immigration background. In this context, the main purpose of this study is White is for Witching, a work by Nigerian-British writer Helen Oyeyemi, which combines xenophobic discourse with (not being) white British, and the discourse of white Britishness will be discussed within the framework of critical white studies.

Keywords: *Helen oyeyemi, Xenophobia, Critical whiteness studies, White is for witching.*

*Dr. Öğr. Üyesi, Pamukkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, DENİZLİ.
e-posta: rotaniyan@pau.edu.tr, (<https://orcid.org/0000-0002-0285-1787>)

¹ Xenophobic kelimesi sözlükte yabancıardan nefret eden olarak geçmektedir. Çalışmanın tamamında zenofobi olarak kullanılacaktır.

1. GİRİŞ

Zenofobi terimi *insanlardan nefret eden* şeklinde Türkçe bir karşılık bulmuş olsa da kendinden olmayandan korkma ve nefret etme içgüdüsünü anlamında barındırarak toplumların ve/veya insanların kendi sınırlarını belirgin bir şekilde çekmede oldukça etkin bir araç haline gelmiştir. Bu ayrımcı ve yaftalayıcı tutum, özellikle göç, göçmenlik ve savaşlar gibi günümüzün tartışmalı konularında örtülü ya da açık bir şekilde kendine her alanda yer bulmuştur. Bu bağlamda, bir devletin, ırkın ya da milletin diğerine karşı üstünlüğünden doğan nefretin ayrıştırıcı belirteci olarak da günümüz eserlerinde sıkça resmedilmeye başlamıştır. Nijerya asıllı İngiliz yazar, Helen Oyeyemi de zenofobik tutumu eserinde alegorik bir yorumlama ile okuyucuya sunarken bu ayrımcı zihniyetin arkasındaki yüzlerce yıllık sömürgeci ideolojiyi ve dili gotik anlatı düzlemine alarak irdelemektedir.

Romanın anlatısı; gotik unsurlar ve bilinmeyenin verdiği korku çerçevesinde bir nevi perili ama kesinlikle tekin olmayan kişileştirilmiş bir evin zenofobik tutumları ile şekillenirken, aslında alt metinde günümüz İngiliz milliyetçiliğinin ırkçı söylemini eleştirmektedir. Eserde, vahşi zenofobi İngiliz ana yurdunun sınırı olarak bilinen Dover'ın kayalıklarındaki bir aile evi ile kişileştirilmektedir. Ev, ırkçılığın sembolü olarak keskin bir şekilde milli ve ırksal homojen bir toplum hayalinin peşindedir. Zenofobik bu tutumla roman, çağdaş İngiliz sömürgeciliğini, kaynaşmaktan çekinen sömürge korkularını ve yine aynı ideoloji içinde beyazlığın gerçek İngilizliğin özü olduğu fikirlerini devam ettirmektedir. Oldukça politik bir yaklaşımla, yazarın ortaya koymaya çalıştığı zenofobi aynı anda sömürgeciliğin korkunç yüzünü ve İngiliz milliyetçiliğinin yanlış yanlı tutumunu işlemektedir. Dolayısıyla, İngiltere'nin sömürgeci geçmişinin günümüz İngiltere'sindeki yıkıcı etkisini resmetmektedir. Yazar da geçmişin bu travmatik izini Dover kıyısında konuşlanmış zenofobik bir ev anlatısı ile yeniden gündeme getirerek okurunu şaşırtmak istemektedir. Paul Gilroy'un *Postcolonial Melancholia* adlı metninde bahsettiği gibi İngiltere'nin sömürgeci geçmişine yani emperyal gücüne duyduğu özlem günümüzde farklı ırkların kendi bünyesinde birleşmesine engel olmaktadır. Yabancı öteki, işgalin, heterojenliğin ve de ırk etkileşiminin bir sembolü olarak ulusal milli benliği tehdit eden zenofobik bir duygunun imgesi haline gelmektedir. Emperyalist ve prestijli günlerine geri dönme tutkusuyla beyaz etnisite, homojen milliyetçilik ile bağdaştırılarak farklı olan ötekine karşı da yıkıcı ve ırkçı bir tutum geliştirilmektedir.

2. OYEMEMİ VE ZENOFOBİK BEYAZ ÜSTÜNCÜLÜĞÜ

Emperyalist prestijin zamanla kaybolmasının yarattığı baskı günümüz İngiltere'sinde kendini hissettirerek sosyal, politik ve kültürel söylemi yönlendirmeye de devam etmektedir. Böylece, sömürgecilik sonrası İngiliz vatandaşlarına hoşgörüsüz ve işgalci ötekiler olarak bakan ayrılıkçı bir ideolojiyi beslemektedir. Bu da artık işgalci sayılan ötekiden çekinme ve homojen bir milli kimliği kaybetmekten korkma gibi aşırı milliyetçi duyguların yarattığı zenofobi dürtüsünü yaratmaktadır. Etnik saltçılık, bir yandan öteki düşmanlığına ve/veya öteki olandan kurtulmak isteme iç güdüsüne yön verirken oldukça vahşi ve kanlı tutumlara da çanak tutabilmektedir. Zenofobi tutumunu besleyen gerçekte İngiliz olmayan ama aslında beyaz İngiliz olmayan kişilere karşı olan politik, sosyal ve kültürel dışlama pratikte yeni bir olgu değildir. Aslına bakacak olursak, bu antipatik tutum yüz yıllardır siyahilere karşı geliştirilen bir dışlama pratiğidir. ırkçılıkla beraber gelen şiddetin tezahürünün altında bir ulusu tenleri, sosyal ve kültürel farklılıkları ile çeşitlilik yaratan yabancı olandan arındırarak temizleme iç güdüsü vardır. Romanda da bu zenofobi söylemini yeniden gündeme getiren yazar, İngiliz milliyetçiliğini tehdit eden unsurlar olarak görülen, farklı ırktan olan insanlara karşı duyulan nefreti besleyen bu duygunun, beyaz İngilizliğe olan bir özlemin yansıması olarak yorumlamaktadır. Romanda, beyazlık ve beyaz olma, şiddetin yıkıcı ve korkunç bir dışa vurumu olarak işlenmektedir. Dover'ın beyaz kireç kayalık uçurumlarına¹ yerleştirilen ev, sadece beyazlığı temsil etmez aynı zamanda da beyaz üstüncü ideolojiyi beslemektedir. Yazar, beyazı "İngiliz milliyetçiliğini temsil eden şeytani beyazlığın işareti olarak"² kabul ederek (Stephanou, 2014: 1245) beyazlık ve beyaz olanı yeniden tanımlamaktadır.

Beyazlığın sunması gereken saflık; şiddet, baskı ve ifade ettiği nefret ile tamamen kirlenmektedir. Ev domestik, huzurlu bir aile ortamının göstergesi olmaktan çıkarak, İngiliz ırkçılığının ve öteki düşmanlığının bir sembolü haline gelmektedir. Tekinsiz olanın kaynağı olarak öteki ırkın tarihini yeniden yorumlayan roman, beyazlığı

¹ Dover'ın beyaz kireç kayalıkları ya da uçurumları jeolojik olarak oldukça ender bir toprak yapısına sahiptir. Toprak yumuşak ve temiz haliyle kireç taşının en saf örneğidir. Detaylı bilgi için bkz. <http://www.whitecliffsofdover.co.uk>

² Makalede geçen tüm alıntıların İngilizce-Türkçe çevirisi aksi belirtilmediği sürece tarafıma aittir.

korku, terör ve tehdit ögesi olarak işlemektedir. Dolayısıyla, Ev sadece romana konu olan Silver ailesinin aile içi dinamiklerini veren bir mekân değil aynı zamanda sömürgecilik sonrası okumalarda İngiltere'nin ev/yuva olarak işlendiği alegorik tanımına da işaret etmektedir. Dahası, Ev, sömürgeci ideolojinin bir laneti olarak zenofobi yüklü milliyetçi bir ideolojiyi yansıtmaktadır. Beyaz İngiliz milliyetçiliğinin eleştirisi olarak, Oyeyemi sömürgeci ideolojinin eski pratiklerini canavarlaşmış bir öteki düşmanlığına dönüştürerek İngiliz sınırları içerisinde arzu edilen, özlenen homojen beyaz bir ulus olma saplantısının ne kadar ürkütücü olduğunu göstermeye çalışmaktadır. Sömürgeci perspektiften bakıldığında kurban rolünü üstlenen İngiltere'yi, saldırgan ve kurban arayan bir canavara dönüştürmektedir.

Zenofobi yüklü bir söylem kullanarak Oyeyemi, İngiliz merkezli bir ideolojinin aslında ne kadar ötekileştirici, vahşi, korkunç ve sınıflandırıcı olduğunu resmetmektedir. Aile evi çerçevesinde aslında eserde, sömürgeci geçmişin zenofobik tutumu ve günümüz örneğiyle de bastırılmış ırkçılığın İngiltere'deki yansımaları gösterilmektedir. Dahası, tarihi ve güncel birçok deneyimlerle de bu durum desteklenmektedir. Beyazlık yahut beyaz olma, İngiliz ulusu ile eş anlamlı olarak kullanılmakta fakat, bu beyaz özneler İngiliz mili ulusunu bozan yabancı ötekiler tarafından tehdit edilmektedir. Yani yabancı unsurlar İngiltere'nin kaybettiklerinin – emperyal ve sömüren güç gibi – sorumluları olarak ele alınmaktadır. Yitik İngiliz milliyetçiliği, yitik milli gurur ve yitik homojen ulus; zenofobik ideoloji kimliğiyle mobilize olmuş öteki ya da yabancı olan herkesten kurtulma normatifi olarak işlemeye başlamaktadır. İngiliz olmayan olarak yaftalananlar, korkunun kaynağı olmuş ve İngiliz sınırlarını aşındıran dayatmalar haline gelmiştir. Zenofobi ile oluşan anksiyete ve korku, beyaz İngiliz normlarına uymayan ötekilerin elimine edilmesi ile harekete geçmiştir. İdeolojik bir mekanizma olarak zenofobi, *ben ve öteki* farklılığının silinemez ve değişmez tutumu oluşturmaktadır. Zenofobi, yabancı olanı *değişik* olarak nitelendirerek toplum içindeki eliminasyona olanak tanımaktadır. Diğer bir ifadeyle, öteki olan, emperyal merkeze uzaklığına göre derecelendirilir hale gelmiştir. Ama kesin olan bir şey vardır ki o da merkezde Ötekinin yerini Yabancı ifadesinin almasıdır. Ötekinin varlığı İngiltere'de küçük düşürülerek (abject), birliği ve bütünlüğü bozan tehdide dönüşmüştür. Sadece beden ve ırk ayrımında kalmayan zenofobi, zaman içinde gelişerek ilerlemiş ve tarihsel, sosyal ve kültürel olarak öteki olan herkesi içine almaya başlamıştır. Yabancı olana karşı hissedilen ayrımcı dürtü mekanizması, zamanla ayrışmayı arttırarak korku ve nefretin etkileri ile de yeniden tanımlanmaya başlamıştır.

Roman, beyaz İngilizliği savunan bir anlatı perspektifiyle, İngiliz ulusunun, *biz/onlar* ayrımı temelinde, kendilerine yapılan istilalara karşı bütünlüğünü savunması gereken bir söylemi merkeze almaktadır. *Yabancı* ve kapsadığı tüm ötekiler, ulusal sınırları işgal ederek homojen beyaz İngiliz ulusunun bütünlüğünü bozmakta ve bunun yarattığı anksiyete uzamsal ve bedensel sınırların aşılması tedirginliği ile de körüklenmektedir. Sınır güvenliği ontolojisi, ulusun sınırlarının istila edilmesini değil aslında korunmasını hedefler. Dolayısıyla, istilalar sınırların daha iyi korunması ile püskürtülebilir. Yine ulusun istilası ve dejenerasyon korkusu, İngiliz milliyetçiliğinin ana konusu olarak insanların net bir şekilde sömürgeci emperyal günlerinden gelen formasyonlara kati uyması gerektiğine yoğunlaşmaktadır. Bu sebeple de romanda *yabancıların* zenofobik duyguları tetikleyen unsurlar olarak okuması yapılmıştır.

3. ZENOFOBİK EV VE TEKİNSİZ YAPTIRIMLARI

Dört nesil Silver ailesine ev sahipliği yapan Dover kıyılarındaki Ev, önceki nesillerin bu ayrımcı ideolojisine sıkı sıkıya bağlıdır ve bu fikrin de fiziksel mirasçısıdır. Bu dört neslin en genç üyesi olan Miranda bu zenofobik Ev tarafından lanetlenmiştir. Metafiziksel ve büyü bir şekilde Ev, Miranda'nın dışı atalarını yok eden ve onları tüketen vampirimsi bir kimliğe bürünmüştür. Romanda 'goodlady' (iyi leydi) olarak çağrılan Ev ve temsilleri mecazi olarak da ele alınarak işlenmiştir. Bu iyi leydi çok sert olarak tanımlanırken "yaptığı her şeyin bir açıklaması olduğu ve [evin] kendisine uyulmadığında oldukça ciddileşen bir gelenek gibi" (Oyeyemi, 2009: 45) davrandığı belirtilmektedir.

Ev olarak maddeleştirilen iyi leydi, Miranda'nın dışı atalarının toplamı gibidir. İlk ana atadan başlayarak dört neslin kadınlarını içinde saklayan Ev vahşi ayrımcı tutumuna ilk ata olan Anna Good'un kocasının II. Dünya savaşında ölmesinden sonra başlamaktadır. Çünkü, Anna Good daha sonrasında good lady olarak anlatılan bu karakter, eşinin kaybını içinde yaşayarak ötekilere karşı olan ayrımcı nefreti içselleştirmiştir. Ayrımcı ve korumacı tavrı benimseyen Anna, kendini, kendinden olanları ve kendisi gibi olanları ötekinin kırıcı ve bölücü tutumundan Evin sınırlarından çıkmayarak korumayı hedeflemiştir. Evi ve temsili tüm sınırlarını (Dover, İngiltere, beyaz İngiliz

olma gibi) da bu ideoloji ile doldurmuştur: “(Anna) bana görev verdi. Onlardan nefret ediyorum” dedi. Siyahiler, Almanlar, katiller, pis ... pis katiller. Burada o [kocas] benimle kalmalıydı” (Oyeyemi, 2009: 75). Anna’nın kocasının ölümü üzerine duyduğu keder Evin zenofobik tutumunun katalizörü olarak verilerek yabancıların ne kadar tehlikeli olabileceği mesajı işlenmektedir. Ayrıca, kocasının bu insanlar tarafından öldürülmesinin yarattığı korku da ancak onlardan kurtulunca aşılabilir olduğu savını doğurmaktadır. Anna’nın kederi vahşi ırkçılığın açıklaması gibi verilse de başlarda aslında Evin nefreti Anna’dan ve kocasının ölümünden de ötedir. Yukarıda bahsedilen Dover, İngiltere ve beyaz İngilizlik gibi mekanlar, sınırlar ve tanımlar bu zenofobik tutumun kişisel olarak değil de ancak toplumsal olarak açıklanabileceğini ima etmektedir. Çünkü, Evin ve temsillerinin nefreti, Anna’nın kocasını öldürüne karşı değil ırksal *öteki* olanlarla alakalıdır. Evin de dediği gibi “Anna Good, seni kukla gösterimde oynaman için dirilttiğim zamanlar dışında aslında çoktan gittin, ama ortaya koyduğum sen aslında sen olmadığın için affedersin ve ayrıca nedenlerimin de çok sağlam olduğunu biliyorsun” (Oyeyemi, 2009: 21). Evin zenofobik tutumu, Anna Good’un nefretinin de önüne geçerek bir gelenek gibi ırkçılığın ısrarcı tutumuna işaret etmektedir. Nefret ile beslenerek, Ev aileyi koruma görevini üstlenmiş ve bunun için de ‘tehlikeli’ ötekilerden aileyi kurtarmak istemektedir. Romanın bir analizinde Stephanou şöyle der: “Ev, farklılıkları ve beyaz olmayan bedenleri sınır dışı ederek, tüm yabancı ziyaretçilere karşı, siyah Kürt mültecilere ve göçmenlere karşı nefret göstermektedir; yiten emperyal gücün bir simgesi olarak, beyazların üstünlüğünü savunan ideolojinin eski nefretlerden beslendiği ve onlara hayat verdiği konusunda ısrar etmeye devam etmektedir” (2014: 1246).

Evin zenofobisi dışlayıcı ve azaltıcıdır; kısaca Ev beyaz olmayanlardan duyulan endişeli korkudur. Tüm ırksal ötekileri tehlikeli kategorisine dahil eden Ev zenofobiyi haklı çıkarmaya çalışmaktadır. Bu durumu güçlendiren farklı bir örneği de Miranda’nın annesi Lily karakteri üzerinden işlemektedir. Lily, Haiti de öldürüldüğünde Ev bu durumun altını çizen şöyle bir yorum yapmaktadır: “Aptal, aptal; Lily, Haiti’ye gitmemesi konusunda uyarılmıştı. Onu uyardım. İnsanlar neden bu yerlere, neden kendilerine göre olmayan bu yerlere gidiyorlar?” (Oyeyemi, 2009: 12).

Evin gözünde, yabancılik anksiyete ve korku ile iç içe geçmiş nefret ve vahşet arasında konumlanmıştır. Ev hem duvarları içinde hem de İngiltere’nin sınırları içinde güvenli bir yeri temsil etmektedir. Ama bu güven duygusu sadece ırksal ötekileri uzak tuttuğu sürece geçerli olacaktır. Evin güvenli beyaz mekân arzusu paradoksal bir şekilde ötekinin vahşice ve hatta kan dökerek ortadan kaldırılması ile sağlanabilecektir. Eve göre İngiltere sadece beyazlar için güvenilir bir mekândır. Beyaz üstüncü ideolojiden beslenerek, Dover kıyılarındaki Silver evi artık yuva değil vahşi, tehlikeli ve rahatsız edici kolonici iç güdüler ile bezenmiş, farklı ırktan olanı sınır dışı etmek isteyen beyaz İngiliz saflığı peşindeki bir mekanizma biçimini almıştır. Kısacası Ev (*unhomely*) tekinsiz bir mekândır. Bhabha’nın da dediği gibi “evsel mekânın mahrem girintileri, tarihin en karmaşık işgal yerlerine dönüştü. Bu yer değiştirmede ev ile dünya arasındaki sınır karışır ve özel ile kamu alanları esrarengiz bir şekilde birbirinin parçası haline gelir ve kafa karıştırıcı olduğu kadar bölünmüş bir vizyonu da bize dayatmaktadır” (1992: 141).

Toplum sömürgeciliği zamanındaki tarihsel olaylar ve beyaz ideoloji, Evin domestik atmosferini işgal etmiş ve onu değiştirmiştir. Ev, İngiliz ulusunun bir mikrokozmu haline bürünmüştür. Evin bu zenofobik tutumu da “evdeki dünya, dünyadaki ev” (Bhabha, 1992: 141) tanımına uygun olarak bütün ulusun tavrını temsil etmektedir. Sömürgeciyi ve sömürgeleştirilmiş bir arayan getiren bir bölge olarak, Ev İngiliz toplumundaki güncel aşırı ırkçı ve kültürel farklılıklarla yükselen tansiyonu yeniden sahneye çıkarmaktadır. Ev bir yanda “yuvadaki zafiyetli zevkler (Heimlich³)” ile hareket ederken diğer yanda da “uzamın ya da ötekinin ırkının tekinsiz (*Unheimlich*) korkusu” (Bhabha, 1990: 2) hakkında endişe üretmektedir. Bu durum özetle “Freudyen *tekinsizlik*” olarak da nitelendirilen “trajik bir durumu” bizlere yeniden hatırlatmaktadır (Ekmekçi, 2021: 272). Dolayısıyla, Oyeyemi dört duvar içindeki domestik ev yaşantısı ile toplumun genel panoramasını işlemektedir. Oyeyemi’nin de tanımladığı gibi İngilizlik farklı sosyal kültürden gelen öteki ve yabancıya karşı olan nefretin pratiği ile ilgilidir. Bu bağlamda, Gilroy beyazlık ile İngiliz milliyetçiliğine bağlı olmayı birbirine eş tutmaktadır. İngiliz toplumundaki bu durumu açıklamak adına şöyle bir ifade de bulunur: “Zenofobi ve milliyetçilik yükselmektedir. Britanya’da, yabancılarla barış içinde yaşamının artık gerçekçi olmayan veya hoş karşılanmayan bir yükümlülük olarak görülmesinden kaynaklanan güçlük, bu üzücü gelişmelerin haklılığını bir şekilde teyit etmektedir” (2005: 2). Gilroy’un belirttiği gibi kolonici

³ Heimlich kelimesi Almandaca farklı anlamlarda kullanılmış ve sıfat veya zarf olma durumuna göre bile farklı anlamları ifade etmiştir. Almanca-İngilizce sözlükte verilen sıfat görevindeki heimlich bir şeye ya da birine karşı duyulan gizli duygular/zayıflık gösterme olarak ifade edilmiştir. Bu nedenle de bu cümledeki sıfat rolü ile bağlamdan yola da çıkarak zafiyetli duygular olarak kullanılmaktadır. Detaylı bilgi için <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/german-english/heimlich>

zihniyete göre “çeşitlilik, toplumun tehlikeli bir özelliği olmaya başlamıştır. Bu durum sadece zayıflık, kaos ve karmaşa getirmektedir. Çünkü, ittifak lazım olan güç ve dayanışmanın en iyi kaynağıdır, yeni düzeni sağlayan çeşitlilikten ziyade gereken homojenliktir” (2005: 2). Benzer içeriklerle, Helen Cousins, Oyeyemi’nin zenofobik söylemin İngiliz milliyetçiliğini eleştirmek için kullanıldığı bir araç olarak ele aldığını şöyle ifade etmektedir: “Oyeyemi, ulusal bir kimliğin kendisini canavarca bir başkılığa karşı tanımlamaya devam etmesi durumunun tüm gruplar için- yarattığı yerel şüphe ve korkunun gerçekten de bir ülke için Miranda’nın yuttuğu akü asidi kadar zehirli ve ölümcül görülebileceği konusunda ısrar etmektedir (2014:57).

Tekinsiz (Unheimlich) evin Dover’ın beyaz kireç kayalıklarındaki konumlanması İngilizliğin sınırlarını belirlemektedir ve Evin tutumunu da Gilroy’un bahsettiği bu anksiyeteyi göstermektedir. Romanda Yorubalı hizmetçi, Sade, “Dover’ı İngiltere’nin anahtarı demiyorlar mıydı” diye yakınırken Dover’ın İngiltere’ye açılan bir kapı olduğu tarihsel gerçeğini bizlere hatırlatmaktadır. Hatta, bu yeri tanımlayan şu cümlelerle devam etmektedir; “dünya savaşları boyunca hem de öncesinde kilitli bir kapının anahtarıdır. Hala bu durumu korumak için savaşıyor” (Oyeyemi, 2009: 100). Dover, milli sınırların güvenliğinin sembolik bir anahtarı konumundadır. Dolayısıyla da beyaz İngilizleri içerde yabancı ötekileri sınırın dışında tutan bir sınır kapısı olarak görülmektedir. “Tarihsel olarak, Dover’ın beyaz kayalıkları İngiltere sınırını işaret ediyordu, ancak *Beyaz Cadı Avı* hikayesinin güncel ortamına göre, Dover, bedensel varlıklarıyla İngilizliğin yerini almakla tehdit eden başkaları için bir buluşma noktası olarak artık bir yabancılaşma alanı haline gelmektedir” (Cousins, 2014: 48).

Uzamsal sınırlar üzerine olan tedirginlik milli çekinceler konusu olunca, yarattığı korku yabancıların bedenlerine kadar taşınmaktadır. Yabancılar tehdit olarak algılanmakta ve ulusal bütünlüğün sınırlardan daha ürkütücü bir şekilde tehlike altında olduğu fikriyle de ırksal bir nefrete dönüşmektedir. Kendinden olmayandan kurtulma ise bir şekilde arzulanmış duygu haline gelmektedir. Evin de yapmak istediği tam olarak bu durumdur. Farklı yabancı kültürden olandan kurtulma, kapılarını ırksal değişikliğe kapatma bir çeşit “Britanya’yı yeniden büyük yapma süreci”nin (Gilroy, 1991: 46) bir arzusudur. Ev ve Dover artık eskiden olduğu gibi yabancılar için soğuk ve konukseverlik göstermeyen bir yer haline dönüşmüştür. Bu durum da roman boyunca sadece Evin yanlı tavırlarıyla değil hikâyede geçen diğer gruplar ve iç dinamikler üzerinden yapılan anlatılarda da görülmektedir. Örneklendirecek olursak, dört Kosovalı mültecinin bıçaklanması, göz altındaki bir göçmenin intiharı, elli sekiz Çinli göçmenin kamyon kasasında havasızlıktan ölmesi sadece acının ve trajedinin ırksal ya da yabancıya ait olduğunu resmetmektedir. Kısacası, Ötekine ait şiddet ve ölümler Dover’da normalleştirilir: “Bölgede, bir kamyonun arkasında elli sekiz kişi ölü bulunmuştu. Hepsi Çinli. Boğulmuşlardı. Miranda’nın bunları duymamak için kulakların kapatmasına ramak kalmıştı” (Oyeyemi, 2009: 69). Miranda’nın da sorguladığı gibi “Dover’ın nesi vardı” (Oyeyemi, 2009: 69). Tüm normalleştirilmiş bu kötülükler ve acılar, beyaz İngilizlerin yaşadığı bir toplumda onlardan ol(a)mamanın ötekine biçtiği diyetlerdir. Fakat, Miranda kayıplar hakkındaki haberleri okurken kendini kötü hissediyordu: “Üç hafta içinde dördüncü Kosovalı mültecinin bıçaklandığını okudu. Üçü hastanede ölmüştü... Birisi bu insanları bıçaklayarak ortada öylece mi dolaşılıyor dedi. Mülteci demek istemedi. Kosovalı demek istemedi. Nedenini bilmiyordu ya da utanç verici olayların bir listesini yapmak, miktar sırasına göre gruplandırmak belki de saçma geliyordu- *utanç numarası yetmiş üç (73)*⁴: dört (4) Kosovalının kaybı” (Oyeyemi, 2009: 27) diye normalleştirilmiş trajedileri dile getirmemektedir.

İngiliz zenofobisi, Miranda’dan farklı olarak, bu yabancıları insanlıktan çıkarmış, yaşadıkları her şeyi ve hatta kendilerini şeyleştirmiştir. Yabancılar İngilizler için sadece miktarları ile gündeme gelen sorunlar haline gelmişlerdir. Hatta bunu çözebilmek için bir Göçmen İade Merkezi bile kurulmuştur: “Kimseye faydalı olduğunuzu kanıtlamadığınız için evraklarınız olmadan geliyorsunuz ve sonra İngiltere’ye vardığınızda sizi hapse atıyorlar ve eğer oradaysanız aslında hapishanedesiniz” (Oyeyemi, 2009: 110). Bu yakıştırma da yazarın kurumsal zenofobiyi nasıl resmettiğine dair güzel bir örnektir. Ulusal kimliği tehdit eden yabancıların tutulduğu bu hapishanemsi kurum, göçmenleri fobi olarak göstermenin yanı sıra onları baştan suçlu, vahşi ve kontrol edilmesi gereken canlılar olarak da göstermektedir. Dolayısıyla varlıkları problem edildiği kadar yoklukları problem edilmemektedir. “Adamın birinin göçmenlik merkezinde kendini nasıl astığını hatırlıyor musun? ‘Evet’ dedi Miranda. Bunun hakkında kimse bir şey yazmadı ya da demedi – bir kelime bile” diye ekledi Eliot (Oyeyemi, 2009: 100). Görüldüğü üzere, Dover ve kurumları İngiliz toplumunun vahşi bir zenofobik yansımasıdır. Daha da spesifik olan ilk örneğe dönmek gerekirse, sadece Silver ailesine iyi davranan Ev başkası için bir cehennem haline gelmektedir. Bu durum yine eserde Evin

⁴ İtali yazım eserin orijinalindedir.

Fransız damadı tarafından misafirhane olarak işletilmeye başlanıldığında gözlemlenmektedir. Evin ve temsil ettiği değerlerin – İngiliz toplumu, İngiltere, Dover, salt beyazlık ve üstüncü kimlik – yabancı düşmanlığı gelen konuklarla beraber iyice tetiklenmektedir. Mesela, evin eski Azeri hizmetçisinin kızları olan Suryaz ve Deme açık bir şekilde evden hoşlanmadıklarını, evin onlara kötü davrandığını söylemektedirler:

“Sevgili Miranda Silver,

Bu ev senin bildiğinden daha büyük! İçinde birçok insanın olduğu fazladan katlar var. İzleyen insanlar. Sana bakıyorlar ve asla hareket etmiyorlar. Onları sevmiyoruz. Bu evi sevmiyoruz ve buradan uzaklaşacağımız için çok mutluyuz.

Bu mektubumuzun sonu.

En içten dileklerimizle,

Deme ve Suryaz Kosarzadeh” (Oyeyemi, 2019: 40).

Ev İngiliz olmayan dahası beyaz olmayan ve o topraklara ait olmayan herkes için oldukça tehlike bir mekandır. Evin zenofobik tutumu misafirhane olarak yabancılara eziyet etmesinden ve tekinsiz tavırlarından kendini oldukça belli etmektedir: “Diğer siyahi misafirleri, kabuk bağlamış yüzleriyle lastikli çarşaf gibi yatağa öylece sıkıştırdığım ikinci kattaki çifti, dikkatim dağıldığı için öyle tutmayı unuttum. [...] bu arada da çift lobideki masanın üstüne kaldıkları günlerin ödemesini bırakarak valizlerini alıp kaçtılar” (Oyeyemi, 2009: 86). Ev farklı ırktan olan konukları Göçmenlik merkezindeki göçmenler gibi odaya esir ederek onları bir nevi göz altında tutmaktadır. Yani, Evin yabancılara karşı olan motivasyonu kurumsal yabancı tamponlarından çok da farklı değildir. Kamusal segregasyon ev özelinde de kendini göstermektedir. Siyahi konuklar gibi, Sade de evin ırkçı yaptırımlarına mazur kalmaktadır: “Sade ketili koyuyor ve kıvılcımlar saçılıyor. Elektrik şokları gitme zamanının geldiğini söylüyor, hoşça kal. Kafanın içine girip seni üzüyor. Yani konuşamıyorsun. Sadece titreyebiliyorsun ve belli bir süreliğine gözlerini açma isteğinin elinden gidiyor, hoşça kal” (Oyeyemi, 2009: 106). Ev açık ve net bir biçimde Sade’ye saldırıp ne evde ne de İngiltere’de istendiğini göstermektedir. Ev sürekli “Gitme zamanı geldi” mesajını göndermektedir. Sade, evin saldırılarına birinci dereceden tanık olarak Evi vahşice saldıran bir canavar gibi görmektedir.

Aslında bu, vahşi zenofobik tutumun yeniden ifade edilmesidir. Evin daha önceden İngiliz toplumunun mikrokozmetik bir uzantısı olduğunu belirtmişim. Dolayısıyla, Evin bu tutumu da aslında, beyaz İngiliz’den başkasını sınırları içinde istemeyen kolonici ayrımcı ideolojinin yeniden dile getirilmesidir. Bununla ilintili olarak, tarihi ve politik okumalar çerçevesinde, geçmişte yabancı toprakları istila eden sömürgeci beyazların emperyal gücünün zamanla azalmasıyla bir zamanlar ki sömürgelerin kendilerini geri istila edeceğinden duydukları endişenin ve korkunun tezahürüdür. Bu anksiyete durumu Ev için ise çift yönlüdür. Sömürgelerin ya da yabancılardan İngiltere’yi ele geçirecek korkusu ile İngiltere’nin farklı, yabancı ve/veya devşirme bir millete dönüşme korkusu arasındaki çizgiler karışmaktadır. Beyaz olmaya ve beyazlığa atfedilen anlamın İngiliz topraklarında bulunan yabancılarla beraber bozulacağına olan inancı artık Ev için daha ağır basmaktadır. Irksal öteki ile dolan bu korku, saf İngiliz kalabilme dürtüsüyle zenofobik bir hal almaktadır. Dahası, beyaz üstüncülüğü ile de İngiltere’nin mükemmelliği ancak İngiliz olmayandan kurtularak korunabilir fikri, Evi zenofobik söylemden zenofobik eyleme taşımaktadır. Ev açık bir şekilde zenofobik ve ırksal bölücülük yapmaktadır; “Britanya nasıl utanç verici ve tehlikeli hale gelmişti? Gelenler yüzünden. Öyle bir karıştırdılar ki parçası olmadıkları her şey artık kötüydü” (Oyeyemi, 2009: 73).

Ev, İngiliz kimliğinin yabancılar tarafından bozulmaya yüz tuttuğunu söylemektedir. Utanç verici ifadesinin de yönlendirdiği gibi İngiltere’yi eski sömürgeci süper güç yapan milli gururun, yeni gelenler ile bozulduğunu ve o eski anlamını yitirdiğini düşünmektedir. Artık İngiltere ne saf beyaz İngilizler ne de istilacı yabancılar için güvenilir bir yer değildir. Böylece, ev zenofobik tutumunu ten rengi ile kıstaslamaktadır. Sömürgeciliğin ve emperyalizmin küresel tarihine bakacak olursak da her zaman daha açık tenliler koyu olanlara karşı konumlandırılmış ve ülkeleri, politikaları ve düzeni inşa etmede ten rengi ve bunun yansımaları etkili olmuştur. Irk konusu sosyal bir olgu olarak toplumları kontrol etmek için geliştirilmiştir (McIntosh, 2007: 349). Açık ten ise beyazları siyahilerden ya da koyu renkli tenlilerden ayırabilen bir belirteç olarak yine saf beyazların üstüncü söylemleri ile ayrıcalıklı kılınmıştır. Örneklendirmek gerekirse, Evin damadı olan Fransız’a kötü davranılmazken Miranda’nın sevgilisi Nijerya asıllı

Ore ırkçılığa maruz kalarak aşağılanmış ve ötekileştirilmiştir. Çünkü, en basit ifadesiyle görüntüsü ayrımcı beyazlık kriterlerinin oldukça dışındadır: “Ezilmiş burun, yastık dudaklar, yumruk büyüklüğünde göğüsler, bacaklarının arasındaki yarıktan gelen sıvı kokusu. Teni. Ten” (Oyeyemi, 2009: 117). Ore’un fiziksel tanımı hakaret içeren ve ırksal farklılığını ortaya döken kelimelerle bezenmektedir. Beyaz İngiliz/Batılı güzellik standartlarına uymayan görüntüsü ve rengi, Ore’un siyahi estetik özelliklerinin yadsınmasına ve değersizleştirilmesine sebep olmaktadır. Bu görünüm ondan nefret etmek için oldukça yeterlidir. Ev, Ore’dan ve vücudundan nefretle bahsederek tamamen onu ‘iğrenç’ (Oyeyemi, 2009: 180) bulmaktadır. Bu ırkçı nefret söylemi biyolojik farklılıkları göz ardı ederken, beyaz dışındaki tüm ırkların sanki beyaz olmak istiyorlar düşüncesinde olduğunu da varsaymaktadır. Tam olarak bu sebepten, Ev Ore’un derisini soymaya ve ağartmaya çalışarak homojen İngilizliği aslında lekelemeye çalışmaktadır.

“Kaşlarımı çatarak havluma baktım. Bana dokunduğu yerde boya kadar yoğun siyah bir sıvıyla birlikte şeritler halinde kopan (çığlık atmayın), içinde sert deri parçaları vardı. İçinde kopan saçlar vardı. Banyo kapısının dışındaki biri ‘siyahlık çıkıyor’ yorumunu yaptı. Sonra ‘Yaşa Britanya!’ diye ıslık çaldılar ve güldüler. *Bri-tan-ya-lılar asla-asla köle olmayacaklar*” (Oyeyemi: 2009, 129).

İrk ve İngiliz milliyetçiliği merkezine konuşlanan Ev, zenofobik tutumuyla aslında Ore’un siyahlığını hedef almaktadır. Yani, Ev “zehirli elmaları yedirerek, onları kozalayarak veya derilerindeki siyahları çıkararak [ırksal diğerlerine] beyazlık aşlamaya çalışmaktadır” (Satkunanathan, 2015: 49). Evin *Yaşa Britanya* diye bağırması da açıkça, pozitif beyaz ayrımcılığının ve İngiliz milliyetçiliğinin, yabancı bilinmeyene kısaca dışarıda olanlar için ne kadar negatif ve aşağılayıcı olduğunu göstermektedir. Beyaz üstüncü zihniyet, bu sahnede kendini gösterirken sloganları ile de geçmiş sömürgeci, emperyal günlerini özlemle yad etmektedir. Birbirine karışmaktan doğan korku ve nefret beyaz olamayan ten rengini yok etmeye varmaktadır. Ev, Ore’un aslen İngiliz olabileceğini seçenek dışı bırakırken aslında ifade edilen mesaj beyaz olamayanın İngiliz olamayacağıdır. Bu düşüncenin zenofobi ile desteklenmesi ise vahşi ve ırkçı yöntemlerle farklı olanlardan kurtulmak olduğudur.

Yine romanda geçen İngiliz Ulusal Parti broşürleri de bu kronik ayrımcı ideolojiyi kanıtlamaktadır: “İngiltere’de kaç göçmen olduğunu biliyor musun? İngiliz hükümeti de bilmiyor” (Oyeyemi, 2009:136). Bu broşürler hem zenofobik tavrı hem de göçmenlerin hakkındaki genelleyici ayrımcı tutumu göstermektedir. Bu düşünce İngiliz beyazlığının yeni gelenlerle tehlikede olabileceği düşüncesini bilinçaltına yerleştirirken, göçmen sayılarının fazlalığına olan vurguyla da milli kimliğin ve saf beyazlığın tehlikede olduğuna işaret etmektedir. Bu düşüncelerin alegorik simgesi olarak da Ev ne o evde ne de İngiltere’de farklı ırktan olanların hoş karşılanmayacağını açıkça göstermektedir. Yine aynı kaygılarla da Ev, Miranda ve Ore’un yakınlıklarını oldukça iğrenç ve korkunç bulmaktadır. Çünkü, bu tarz yaklaşımları soy, renk ve kültür kırımına neden olan zayıflıklar olarak sınıflandırmaktadır: “Temiz su yolunda akarken içine bir bulaş karıştır: yosun ya da alg, tuz bile. Pislendir içilmez hale gelir. Sonra denize karıştır. Onu kırmak zorunda kalsam bile Miranda’yı kurtaracağım” (Oyeyemi, 2009: 117).

Ev eski kolonici zihniyetin alegorikleşmiş hali olarak ırksal homojeniteyi hedefleyen bir ayrılığı arzulamaktadır. Romanda Ev üzerinden homojen, tekil bir toplum özlemi dile getirilirken bize aynı zamanda Gilroy’un İngiltere’nin “çeşitliliktense homojenite” (2005: 2) motivasyonunu hatırlatmaktadır. Çeşitlilik ortak İngiliz milliyetçiliğine karşı bir tehdit olarak algılanmaktadır. Ve Evin yaptığı gibi bu çeşitlilikten kurtulma kendini en çok beyaz ve beyaz olamayan ayrımında göstermektedir. Romanda bahsedildiği gibi “Biz içerideyiz ve birlikte kalmalıyız ve kesinlikle başkasını kabul edemeyiz. [...] Diğerlerine rağmen onların içeri girmesine izin verilmemeli, bu yüzden nihayetinde ben de onların gitmesini sağlıyorum” (Oyeyemi, 2009: 75) bakış açısı hem Evin hem de İngiltere’nin ortak tutumu olarak lanse edilmektedir. Ortak “biz” ve “öteki diğerleri” zıtlığı zaten yanlış bir söylemin zamirleridir. Evin bahsettiği ‘biz’ Silver ailesinden başka beyaz İngilizlere de gönderme yapmaktadır. Bizler yani beyaz İngilizler derken, öteki diğerlerinin içine de beyaz olmayanlar hem evin hem de ülkenin sınırlarını zorlayan göçmenler, kültürü ve de inancı farklı olanlar doldurmaktadır. Tüm ötekilerden kurtularak hem homojen İngiliz kimliğini hem de saf beyazlığı korumak için onları ‘içeriye almamalı’dır. Bu dürtü, izolasyonu gerektirse de bu uğurda kapanma gereklidir. Bu sebeple, Ore’a farklı eziyetlerle kaçtırmaya çalışan Eve Miranda şunu sorar: “*Mutlu musun? Duvarlara tavana zemine sordu. Birbirimizden başka kimsemiz olmadığı için mutlu musun? Mutlu musun, mutlu musun [...]*” (Oyeyemi, 2009: 219). Bu boş beyazlık ve yalnızlık da Evin kendinden olanı izole etme pratiğidir. Miranda da bu izole edici tutumu eleştirmektedir. Onun şikâyet ettiği izolasyon, Evin aileyi ve beyazlığı korumuş olmanın verdiği mutluluğun resmidir aslında.

Evin aşırı korumacı tavrı Miranda'nın vücudunu izole etmekle kalmayıp sistemini de kontrol etmeye çalışmaktadır. Miranda'nın pika sendromu da bunun en iyi örneğidir. Pika rahatsızlığının sembolik bir anlamı da vardır. Dover'ın beyaz kayalıklarını hatırlatan bir metaforla, Ev Miranda'ya tüketmesi için beyaz tebeşir vermektedir: "Miri'nin odanın zemininde kendisininmiş gibi bulunduğu, bulup aldığı [...] Bir tebeşir topuydu" (Oyeyemi, 2009: 18). İronik bir şekilde, beyazlık vahşileşme ve korku ile ilintilenirken, Miranda'nın tebeşir tüketme saplantısı Evin onu hasta etme zorbalığının sonucu olarak ona zarar vermektedir. Hastalığının etkisi ile beyazlayan Miranda aynada kendine yabancılaşırken Ev için daha mükemmelleşmektedir. Miranda kendine azalırken ev için çoğalmaktadır: "Tam olarak oradaydı kâğıt gibi incecik. Ve oldukça beyaz. İçinde kan olamazdı. Mükemmeldi. Miranda mükemmeldi. Kristalden daha saftı, o kadar saftı ki eridi yok oldu" (Oyeyemi, 2009: 73).

Beyazlaşan bedeni açlıkla temizlenirken ve saflaşırken varlığı silikleşerek yok olmaya yüz tutmaktadır. Beyazladıkça daha az var olmaktadır. Miranda'nın beyazlığı, kırılğanlığının, naifliğinin sembolü olurken Evin beyaz üstüncü ideolojisinin de kurbanı olmasını temsil etmektedir. Pika sendromu ile ilintili olarak beyazlık hastalığının ve beyaz üstüncü ideolojinin imgesi haline gelmektedir. Kitabın başında, Evin bahsettiği Miranda evde (yurt özlemi çekiyor Ev hasta) Miranda bugün gelemez. Miranda'nın pika sendromu denilen bir durumu var, çok fazla tebeşir yedi [...] bir duvarın içinde uzanmış alçıyla ziyafet çekiyor, onun pikası var" (Oyeyemi, 2009: 3) açıklamaları yiten Miranda'nın kazanan Evin tasviridir. Evin duvarlarına hapsolup evden beslenmek zorunda kalması Miranda'nın eve yenildiğini ve evin tamamen onu absorbe ettiğini göstermektedir. Zenofobinin verdiği anksiyete ile Miranda'nın eve hapsolmesi, evin duvarları tarafından tutulması başka bir ifadeyle yabancılardan, ötekilerden ve onlarla muhatap olmaktan Miranda'yı, beyaz İngilizleri koruma altına alma ve muhafaza etmeyi simgelemektedir. Ev tıpkı bir kozaya dönüşerek Miranda'yı içine alır ve korur. Bu koza hem bir yuva hem de Miranda için bir mezar gibidir. Bu metaforu destekler nitelikte Ev "Onu kırmak zorunda kalsam da onu korurdum" (Oyeyemi, 2009: 180) düşüncesini destekler.

Evin tutucu tavrı, sadece Miranda ile sınırlı değildir. Miranda'nın anneannesi olan Jennifer'ı da "İtalyan fotoğrafçı erkek arkadaşı ile Milano'ya gitmekten" (Oyeyemi, 2009: 77) Ev alıkoymuştur. Tıpkı Miranda gibi onu da kapalı kapılar ardına duvarlar içine çekerek hapsetmiştir. Böylece, ırksal farklılaşmanın yaratacağı sıkıntının kendince önüne geçmiştir. Ev, kendince Jennifer'ı başına gelebilecek her türlü beladan "kilometrelerce öteden dokunduğunu hasta eden savaştan, vicdanları sinirlendiren yeni türün görüntüsünden, bir tür pagan şenliğiyle yanan Phnom Penh'in resimlerinden, Choeung Ek'te çamur içindeki taze kemiklerden, Kamboçyalılardan ve büyük bir korku içinde baştan savma kazılmış mezarlarda- kendileri için kazdıkları mezarlarda filizlenen sarı tenli rahiplerden" (Oyeyemi, 2009: 56) korumaktadır. Evin hapseden duvarları içinde Jennifer saf beyaz kalabilmektedir. Hem beyazlığa hem de bedenine zarar verecek tüm yabancı dış etmenlerden korunmuştur. Evin bu beyaz üstüncü yaklaşımına ters düşen her tür fikri, ona karşı gelen herkesi ve her şeyi yok etme eğilimi zenofobik dürtüler ile yakından ilintilidir. Ore ile olan ilişkisini sürdürmekte ısrar eden Miranda için de Ev "bana yanlış yaptı, yaşamasına izin vermeyeceğim" (Oyeyemi, 2009: 4) diyerek olası bir kaynaşmaya engel olmaktadır. Beyaz üstüncü ideoloji ve zenofobik pratikler ile birleşen Evin bu tutumu, Miranda ile arasında gerilime sebep olarak onları karşı karşıya getirmiştir. Bu nedenle de Miranda "ona karşı çıkacağım" (Oyeyemi, 2009: 217) diyerek Evin zenofobik tutumunu eleştirmektedir. Miranda'nın bu tutumu sadece Evin yaklaşımına değil ayrımcı ve dışlayıcı her türlü eski sömürge özentisi fikre karşı da bir duruş sergilemektir. Miranda, Ore ve idealleri için kendini feda etmektedir. Bu feda ediş Oyeyemi tarafından günümüz ırkçılığından, geçmişin sömürgeci söyleminden ve zenofobik davranışlardan kolayca vazgeçilemeyeceğinin altını çizirken durumun önemine de işaret etmektedir.

4. SONUÇ

Roman vasıtasıyla, Oyeyemi sömürgeci ideolojinin canavar yüzünü gösterirken günümüz İngiltere'sindeki beyaz üstüncülüğünün tekinsiz pratiklerini de örneklendirmektedir. Oyeyemi'nin gösterdiği zenofobik söylem sömürgeci ideolojinin bir hatırlatıcısı niteliğindedir. Bu söylem, Çağdaş İngiliz toplumunun güncel sıkıntısını resmederken söylemsel ve maddesel vahşetin İngiliz kimliğini bozmaya çalışanlar için ne kadar yıkıcı olabileceğini göstermektedir. İngiltere'de öteki olan İngiltere'den fiziksel olarak da uzak olmalı ideolojisini işlemektedir. Elbette, romanın sonu mutlu bir son ya da duruma çözüm sunan bir alternatif ile bitmemektedir. Sayısız kötülüğü ile zenofobik Ev ne yanıp yıkılmakta ne de Miranda ve diğerleri Evin beyaz üstüncü ideolojisinden kurtulabilmektedir. Yazar, sömürgecilik sonrası İngiltere'deki bu durum için ne bir çıkış ne bir sonuç ne de bir orta

yol önermektedir. Sadece ırkçılığın zenofobik tutumlarının kanlı ve kırıcı doğasını gözler önüne sermektedir. Bu da günümüz İngiltere'sinin de hala yaşayan ırkçı söylemleri ve oluşabilecek yıkıcı etkilerini okurlarına göstermektedir. Okuruna çok kültürlü İngiltere'nin ütöpik mutluluğunu değil gücünü eski sömürgeci ideolojisinden alan ve hala etkisini gösteren beyaz üstüncü ideolojisini ve de ilintili kavram olan zenofobik tutumları göstermektedir. ırkçılığın sembolü olarak kişileştirdiği Evi, homojen bir toplumun hayaliyle canavarlaştırarak, Çağdaş İngiliz sömürgeciliğini, kaynaşmaktan çekinen sömürge korkularını ve yine aynı ideoloji içinde beyazlığın gerçek İngilizliğin özü olduğu fikirlerini okuyucuna alegorik bir anlatı ile sunmaktadır. Oldukça politik bu yaklaşımla, yazarın ortaya koyduğu zenofobik Ev, Ötekinin, işgalin, heterojenliğin ve de ırk etkileşiminin ulusal milli benliği tehdit eden anksiyeteyi besleyen tüm duyguların bir imgesi haline getirilmiştir. Bu ayrımcı ve ayrıştırıcı Ev metaforunu kullanarak yazar; sömürgecilik sonrası heterojen İngilizliğin aslında hala eski sömürgeci üstünlüğü ideolojisinin gölgesinde kaldığını ve de güncel göç ve göçmen krizleri ile daha da alevlenerek zenofobik bir toplum yaratılmaya çalışıldığını eleştirel bir okuma ile hikayeleştirmiştir. Yukarıda da belirtildiği gibi yazarın bu zenofobik pratikleri bir sonuca, bir çözüme kavuşturmaması, ancak değişen ve güncellenen toplum formasyonlarının hala devinim içinde olmasına ve bu sancıkların daha da sürebileceği ön görüşüne bağlanarak ile açıklanabilmektedir.

KAYNAKÇA

- Bhabha, Homi. (1992). "The World and the Home". *Social Text* 31/32. S.: 141-153. JSTOR.
-(1990). *Nation and Narration*. London: Routledge.
- Cousins, Helen. (2012). "Helen Oyeyemi and The Yoruba Gothic: White is for Witching". *Journal of Commonwealth Literature*. 47.1. S.: 277-86.
- Ekmekçi, Çelik. (2021). "Angela Carter'ın *Heroes and Villains* Adlı Eserinde Marianne'nin Beden Politikası". *Folklor Edebiyat*. 27(2). 106 Ek. S.: 267-284.
- Gilroy, Paul. (2005). *Postcolonial Melancholia*. New York: Colombia UP.
-(1991). "There Ain't No Black in the Union Jack": *The Cultural Politics of Race and Nation*. Chicago: University of Chicago.
- McIntosh, Peggy. (2007). "White Privilege and Male Privilege: A Personal Account of Coming to See Correspondences Through Work in Women's Studies." *Intersections of Gender, Race, and Class* ed M. T. Segal and T.A. Martínez. Los Angeles: Roxbory.
- Oyeyemi, Helen. (2009). *White is For Withcing*. New York: Penguin Group.
- Satkunanathan, Anita. (2011). "Textual Transgressions and Consuming the Self in the Fiction of Helen Oyeyemi and Chimamanda Adichie." *Hecate* 37.2: S.: 41-69.
- Stephanou, Aspasia. (2014). "Helen Oyeyemi's White is for Witching and the Discourse of Consumption" *Callaloo* 37.5: S.: 1245-259.

Beyan ve Açıklamalar (Disclosure Statements)

1. Bu çalışmanın yazarları, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduklarını kabul etmektedirler (The authors of this article confirm that their work complies with the principles of research and publication ethics).
2. Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir (No potential conflict of interest was reported by the authors).
3. Bu çalışma, intihal tarama programı kullanılarak intihal taramasından geçirilmiştir (This article was screened for potential plagiarism using a plagiarism screening program).